

**„A ZENEPEDAGÓGUSOK AKKOR ÖRÜLNÉNEK A LEGJOBBAN, HA
NORMÁLIS IDŐBEN TANÍTHATNÁNAK”**

Ember Csaba személyes egyeztetésekről, TÉRtelenítésről, várakozásokról

Ember Csaba
(atempo.sk)

Balassagyarmaton kezdte 2026. augusztus végén az országjárást Kókayné Lányi Marietta közoktatásért felelős államtitkár, a látogatáson elhangzottakról, valamint két minisztériumi, személyes egyeztetésről is beszámolt Ember Csaba, a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének az elnöke. Bízunk benne, hogy visszatérnek a korábbi évek metódusához, amikor egy-egy döntés előtt valóban kikérlik és figyelembe veszik a szakmai szervezetek véleményét.¹ Azt is elmesélte, a TÉR eltörlését a zenepedagógusok többsége örömmel üdvözölte, s már egyeztetnek egy újabb, a folyamatos szakmai fejlődést, támogatást és önreflexiót elősegítő rendszerről. Remélik azt is, hogy végre meghallják az évek óta hangoztatott panaszukat, s a KRÉTA-t ugyancsak átalakítják az igényeiknek megfelelően.

Kókayné Lányi Marietta közoktatásért felelős államtitkár
(444.hu)

¹ Magyar Zenei Tanács, Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete, Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége és a Zenetanárok Társasága. (A Szerk. megj.)

– *Miként foglalná össze a balassagyarmati találkozót?*

– Elhangzottak a fő irányok és alapelképzelések. Természetesen várni kell sok-sok jogszabályra, arról nem is beszélve, hogy a minisztériumnak még költségvetése sincs... Épp ezért én 2027 előtt a mi területünkön sem várok gyökeres változást.

– *A TÉR-tábla eltörlése azért jelentős fordulat...*

– Igen, és ezzel nagyon egyet is értettünk. Hozzá kell tegyem, azért az eltörlése nem mindenkinek öröm, hiszen akadnak olyanok is, akik csak a következő tanévtől kaptak volna ez alapján pótlékot, s így nem lesz 30 ezer forinttal magasabb a fizetésük... Persze e téren is a fő kérdés az, miként folytatódik majd a bérrendezés. Megvan a korábbi terv, amely szerint 2031-ig történik meg mindez, s bízunk abban, hogy akkor is felülmúlja majd az inflációt. Visszatérve a balassagyarmati előadásra, a művészetoktatásról külön nem esett szó, érthető azonban a sorrend, hiszen elsőként az intézményi autonómiát kell helyreállítani. Egyelőre ennek a pontos módja nem látszik. A szándék azonban világos, az Oktatási Minisztériumhoz kerül az intézményfenntartás. S a Klebelsberg Központ tanácsadói szerepben segíti az iskolákat. Megpályáztatták a tankerületi vezetői állásokat, ez is mindenkit érint, minket is. Ettől kezdve az intézményvezetők az összes jogosultsággal rendelkeznek, gazdálkodnak is, a tankerület pedig egyfajta jogi fékként működik. Természetesen ez a rendszer akkor funkcionál, ha hozzá van rendelve megfelelő nagyságú költség. Amikor magam is gyakorló igazgató voltam, az zavart, amikor elvettek minden olyan hatáskört, ami pénzzel volt kapcsolatos, miközben a költségvetésünk legnagyobb részét a bérek tették ki, ami adott volt... Bízom benne, hogy a mostani intézményvezetőknek többet számít majd az egyes kérdésekben a véleménye, s tényleges döntéseik lehetnek.

– *Önnek volt is alkalma most több személyes egyeztetésre.*

– Szerencsés voltam, hiszen az egyik alkalommal kisorsoltak az egyeztetésre, amikor pedig a TÉR miatt hiányzó bér rész tárgyalásáról volt szó, meghívást kaptam a minisztériumból, hogy mondjam el a nézeteinket. Részt vettem egy fókuszcsoportos megbeszélésen, amely a pedagógusértékelés témakörét négy pillér mentén tárgyalta. A csoportokban az összegyűjtött tapasztalatokról, szakmai gondolatokról beszélgettünk, s abban mindnyájan egyetértettünk, hogy a pedagógus értékelés elsődleges feladata a folyamatos szakmai fejlődés, a támogatás és az önreflexió elősegítése. Épp ezért lényeges a valódi visszajelzés, s nem a pusztán adminisztratív ellenőrzés. Pontokba szedtük, hogy mi a pedagógusértékelés valódi célja, mit értünk

szakmai fejlődésen, önreflexión, kultúraváltáson vagy hogy mit gondolunk arról, mit jelent ma a jó pedagógiai munka. Amiből persze nemcsak látható, hanem láthatatlan is akad. S több résztvevő rámutatott, hogy a teljesítményértékelés („visszajelzés”) bevezetése előtt az oktatási rendszer alapvető, strukturális problémáit (a felvételi rendszertől a kimenetig, az óraszámokig és az adminisztrációig) kellene rendezni... Ahogy abban is egyetértettük, fontos kérdés, ki értékeljen, s egyöntetűen a többszatornás, holisztikus és belső alapú visszajelzés mellett érveltünk, hangsúlyozva az intézményi autonómiát és a helyi kontextust. Számos kérdést érintettünk még, s kiemeltük azt is, hogy a jelenlegi magas óraszámok mellett nincs idő az érdemi reflexióra; az adminisztratív terheket drasztikusan csökkenteni kell. Lényeges a ciklikusság és a kiszámíthatóság. S ezen a fókuszcsoporthoz egyeztetésen is kiderült, a pedagógusoknak igényük van arra, hogy meghallgassák őket, és azt érezzék, számít a véleményük a saját intézményük, valamint a közoktatás jövőjét illetően is. De nemcsak ezen az egyeztetésen vettem részt. Úgy látom egyébként, hogy az új módszer az, hogy nyilvános fórumokra lehet jelentkezni, s a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége él minden lehetőséggel. Akadt is egy kérésünk, ami sajnos időhiány miatt nem teljesült, szeretttük volna, hogy korábban jelenjen meg a tanév rendje, hiszen ettől függ a tanulmányi versenyek kiírása... De bízunk benne, hogy a jövő évben már nem lesz ilyen probléma. Az egyeztetésen szó esett arról is, hogy a továbbképzések ugyancsak jelentősen átalakulnak, s a 120 óra egy része az iskolán belül is teljesíthető lesz. S megint több lehetőséget kapnak a hangszeres tanárok is. A véleményem az, hogy versenyeket szintén újra kellene gondolni, visszaállítva a régi seregszemlék renomóját, lehetőséget adva mindenkinek a közvetlen szakmai tájékozódásra, párbeszédre, s egykor a Parlando is beszámolt zsürielnöki összefoglalóval a megmérettetésekről. Szükség van a személyességre, és nem tartom jó útnak, hogy a gyerekek felvételt küldenek, aztán kapnak vissza egy oklevelet postafordultával... Sokan, ha azt látják, nem győzhetnek, nem is indulnak. Pedig lényegesebb az élőzenei találkozások, a műhelymunka, a kamarazenélés, s a jövőben egy-egy iskola értékelésénél fontos szempontnak kell annak is lennie, hogy milyen társas zenei élet folyik az intézmény falain belül.

– Visszatérve az országjárás első állomására, milyen tájékoztatást kaptak az irányokról, tervekről?

– Az államtitkár asszony ismertette azt a négy alapelvet, ami az irányt kijelöli. Gyermekközpontúság – biztonság, fejlődés, jóllét és hosszútávú érdek. Méltányosság – valódi fejlődési lehetőség minden gyermeknek. Partnerség – család, pedagógus, gyermek és közösség együtt. Tények – adatok, kutatás, értékelés és korrekció. A művészeti iskoláknál e téren nincs gond, hiszen gyermekközpontúak, mert ha nem lennének azok, akkor nem is tudnánk tanítani. A Legyen élmény a tanulás című, 14

pontból álló javaslatcsomag minden része elfogadható, hiszen a rugalmas óraszervezés vagy a délutáni időszáv gyermekközpontú újragondolása számunkra is lényeges. Nagyon szorosan együtt kell működnünk a közismereti iskolákkal, így e téren szintén lényeges a rugalmasság. Ahogy jó lenne az is, ha 16 óra előtt is tudnánk órákat tartani. S ez nemcsak a gyerekeknek fontos, hanem a tanároknak is, hiszen nekik ugyancsak van családjuk, s este nekik is jó volna, ha jutna idejük arra, hogy meghallgassanak egy-egy hangversenyt, vagy időben hazaérjenek a gyerekeikhez... A zenepedagógusok akkor örülnének a legjobban, ha normális időben taníthatnának. Embertelen dolog mindenkivel szemben ilyen későre tenni az óráikat. Remélem, e téren is történik változás. Az is felmerült, hogy esetleg ismét szervezhetnénk kiselőképzőt az óvodásoknak, kisiskolásoknak, kétszer harminc perces foglalkozásokat, jó volna, ha ismét meg lehetne ezeket tartani, s a hivatalos képzés részévé válnának...

– *Ezekre a felvetésekre érkezett válasz?*

– Még nem, de hát temérdek szép feladat áll még előttünk, így sok hosszabb beszélgetésre készülünk. Jó, hogy elindult ez az országjárás, hiszen így mindenkinek van lehetősége megismerni az elképzelt oktatási programot. S természetesen emellett folynak a tárgyalások is, és sok olyan probléma akad, amelyet nem lehet szakmán belül megoldani. Ráadásul látjuk azt is, hogy visszatérnek a régi gondok.

– *Mit ért ez alatt?*

– A művészeti iskola tehetséget gondoz és személyiséget formál, mindennek meg kell teremteni a tárgyi és személyi feltételeit. De vegyük csak például a hangszerek karbantartását. Hiába van magasabb bér és tanterem, ha a hegedűn nem lesz húr. Korábban jutott pénz a zeneiskolák hangszerparkjának felújítására, de ideje lenne az instrumentumok karbantartására is biztosítani némi büdzsét. Visszatérve arra a gondolatra, hogy a pedagógusbér a diplomás átlagbér 80 százalékát éri majd el, az a kérdésem, hogy miért nem lehet jobban közelíteni a 100 százalékhoz?! A sokéves tapasztalat ugyanis azt mondja, mire eljutunk oda, hogy beépülnek ezek a százalékok, addigra az emelésnek a nagy részét az infláció már felfalta... Nem is beszélve arról, hogy ezek az eltérő indulási alapok bérfeszültséget is okozhatnak a pályakezdők és a mesterpedagógusok között. S azért a fizetéstől is függ, milyen lesz ennek a hivatásnak a megtartó képessége. Hiszen már most is zenetanár-hiányról beszélhetünk! Ha csak a budapesti álláskiírásokat megnézzük, azt látjuk gitár, fuvola, zongora, szolfézs állások maradtak augusztus végére üresen... Minimum ötvenhatvanat látni, s ez a főváros! Mi lehet akkor máshol... Amikor 1975-ben elindult az egész rendszer, akkor annak, aki vidéki kisvárosban vállalt zenetanári állást, legalább 80 km-re a fővárostól, többletbért fizettek, hogy el tudja indítani az életpályáját. Valamit most is kellene tenni, hogy ne csak hangszer adjunk a gyerekek kezébe,

hanem valóban szakképzett zenetanárok jussanak el mindenhová. S amíg ez nem megoldható, egyértelműen megbecsült bérezést kell biztosítani a nyugdíjasok alkalmazásánál, nagyon nagy szakmai különbség, hogy valaki a tantestületnek tagja, tevékeny része a közösség mindennapi életének, vagy „csak” óraadó.

– *S mit szólnak ahhoz, hogy az iskolák visszakapják az autonómiájukat?*

– Fontos, hogy egy-egy új vezetőnek legyen támogatottsága a tantestületben is. Úgy hallottam, a szakszervezet 70 százalékos tantestületi támogatottságban gondolkodik, mi azt mondjuk, a tapasztalataink alapján, legyen 50 százalék fölött ez a szám, és lehessen több jelöltre is szavazni. Tényleg lényeges, hogy az iskolában a kollégák bizalmát is bírja egy vezető. Annak is örülök, hogy úgy látom, van esély arra, hogy visszaálljon a korábbi állapot. Amikor ugyanis megalakult szövetségünk, rendszeresen meghívást kaptunk a parlamentbe, az oktatási bizottság üléseire. Elmondhattuk mi is a véleményünket. Aztán az eltelt 16 évben fokozatosan, de mindig mindenből kiszorultunk. S azt tapasztaltuk, hogy megjelenik a honlapon egy rendelet, amelyre van 24 óránk, hogy véleményezzük, ezen igazán a kialakult szakmai kapcsolatok sem tudtak segíteni... Most úgy érezzük, nagyot léptünk abba az irányba, hogy ismét normális kapcsolatunk legyen a döntéshozókkal. S talán meghallják végre az évek óta hangoztatott gondunkat, hogy a művészetoktatásban a KRÉTA olyan, akár a fából vaskarika vagy a kör négyszögesítése. Ez a rendszer a csoportos közismereti oktatásra van kitalálva, nem a mi iskolatípusunkra. Többet kell vele foglalkozni, mint a pedagógiai munkával, s minden alkalommal merülnek fel új problémák.

Reméljük, amikor átvilágítják, akkor arra is jut idő és energia, hogy átdolgozzák számunkra is megfelelőre. S a fő kérdés nálunk sosem az, hogy mit tanítsunk. Inkább arra kell figyelni, hogy a megújulás közben se verjük szét a régit, hanem próbáljuk meg működtetni, amíg nem születnek meg a megfelelő, új keretrendszerek.

Réfi Zsuzsanna